

การศึกษาวิจัยแมลงทับและแนวทางเพาะเลี้ยงเพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

สุภโชค อึ้งวิจารณ์ปัญญา¹ นงนุช ช่างสี¹

วิภาดา คงเอียด² สุพีรญา วิชาศ²

สุชีรา เดชสนธิ²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยแมลงทับและการเพาะเลี้ยงแมลงทับเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนได้ ทำการศึกษาในพื้นที่ป่าเต็งรังในธรรมชาติ ที่บ้านหนองผำ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร มีพรรณไม้เด่นคือ ไม้รัง เต็ง ประดู่ แดง พันชาติ ไม้รองได้แก่ มะค่าแต้ กระบก พะยอม และมีไม้เฟ็กเป็นจำนวนมาก พบว่า พืชอาหารของหนอนแมลงทับได้แก่เหง้าไม้เฟ็กที่กุดใหม่ และพืชอาหารของตัวเต็มวัยของแมลงทับ (เป็นใบของพืช) ได้แก่ ต้น กางขี้มอด มะค่าแต้ พะยอม ประดู่ แดง พันชาติ เต็ง รัง แดง กระบก และมะขามป้อม เป็นต้น แมลงทับออกพื้นดินในเดือน กรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน วางไข่ที่พื้นดินโดยแทงท่อวางไข่ลงพื้นดินลึกประมาณ ๑-๕ ซม. ไข่เป็นฟองเดี่ยว ระยะไข่ ๕๒-๖๐ วัน หนอนกินเหง้าไม้เฟ็กเป็นอาหาร หนอนอาศัยอยู่ในดินและเข้าดักแด้ (สร้างปลอกหุ้มตัว) เวลานานประมาณ ๒๐ เดือน อาหารของตัวเต็มวัยแมลงทับคือใบของพืชในป่าดังกล่าว ตัวเต็มวัยอายุประมาณ ๑ เดือนการเพาะเลี้ยงหนอนแมลงทับในห้องปฏิบัติการทำได้ยาก เนื่องจากหนอนอาศัยในดินนานเกือบ ๒ปี แต่หากเลี้ยงหนอนแมลงทับโดยการเลียนแบบธรรมชาติโดยการปลูกลงในกระถางหรือพื้นที่ที่เหมาะสมและปล่อยตัวหนอนอาจเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าจะกระทำได้ จึงควรที่จะศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณของแมลงทับให้แก่ธรรมชาติและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

คำหลัก: แมลงทับ ไม้เฟ็ก

¹นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

²นักวิจัย (พนักงานราชการ) สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

Biological study and rearing on *Sternocera ruficornis* for sustainable utilization

ABSTRACT

Study on biological and rearing of *Sternocera ruficornis* for sustainable utilization had been conducted in the Dry Dipterocarp Forest at Nongpam sub-district, Phuphan district, SakonNakhon province. The dominant trees in studied area composed of *Shorea siamensis*, *S. obtusa*, *Pterocarpus macrocarpus*, *Xylia xylocarpa*, and *Erythrophleum succirubrum*, co-dominant trees composed of *Sindora siamensis*, *Irvingia malayana*, *Shorea talura* and abundant of *Vietnamosasa pusilla*. It was found that food of *Sternocera ruficornis* larvae is the new born of *Vietnamosasa pusilla*'s rhizome while the food of mature *Sternocera ruficornis* is the leave of *Albizia odoratissima*, *Sindora siamensis*, *Shorea talura*, *Pterocarpus macrocarpus*, *Xylia xylocarpa*, *Erythrophleum succirubrum*, *Shorea obtusa*, *Shorea siamensis*, *Irvingia malayana* and *Phyllanthus emblica* etc. The *Sternocera ruficornis* will emerge from the ground surface during July to September of each year. It will lay egg under the ground surface by penetrate the ovipositor through the ground surface about 3-5 cm. dept. The egg will be laid in a single form with spawning period 52 -60 days. After hatching, the larvae will eat *Vietnamosasa pusilla*'s rhizome as food. The larvae will change to pupate and live under the ground for about 2 years. At mature stage, it will eat leaves of several kinds of tree in the forest. Mature stage take about 1 month. The rearing of *Sternocera ruficornis* under laboratory condition is difficult since the larvae needs to stay under the ground for 2 years. Therefore, imitating the nature such as planting *Vietnamosasa pusilla* in the pots or proper space and release the larva into these certain places may be a possible way of rearing technique that should be studied further to increase the amount of *Sternocera ruficornis* in nature and to support sustainable utilization in future.

Keywords : metallic beetle